

PROTESTNÍ PĚŠÍ POCHOD 2024 V OBCI CHANOVICE - 21. ročník

Proč protestujeme proti vládnímu záměru umístit úložiště vysoce radioaktivních odpadů do území pod památnou Prácheň u řeky Otavy:

Zástupci volených samospráv a občané se přes 20 let musí nuceně zabývat problematikou úložiště. MPO a SÚRAO chystají zásah do vzácného krajinného přírodního parku „Horažďovická pahorkatina“. Pro území našeho Horažďovicka v posledních letech nastaly tyto okolnosti s přípravou úložiště:

- Koncem r. 2020 z MPO sdělení, že tato lokalita byla určena do čtyřčlenného výběru v rámci ČR.
- V r. 2021 ředitel SÚRAO sdělil dalším 4 obcím, že byly zahrnuty do území a rozšiřuje se lokalita.
- Nyní se zde problematika týká 10 samosprávných celků (9 obcí a 1 města) a lidí z jejich 31 sídel. Což je více jak 10.000 lidí zde trvale bydlících. Plus stovky rekreačních a podnikatelských subjektů.
- Na podzim r. 2021 v koaliční smlouvě vládních stran slíbeno: *"Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Jsme otevřeni i jiným řešením, než je konečné hlubinné úložiště v ČR"*. Zatím však jen opět sliby.
- V lednu 2023 předložil ministr MPO návrh zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm.
- V květnu obce z horažďovické lokality společně podaly na MŽP „Připomínky k žádosti SÚRAO o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry na lokalitě Březový potok“.
- Dne 15. 11. 2023 byl Sikelův návrh schválen v Parlamentu. V zákonu však chybí zapracování připomínek obcí o posílení práv samospráv, dobrovolnost a komplexnost celého procesu.
- Senát 20. 12. 2023 zákon projednal a vrátil do Poslanecké sněmovny. Senátoři chtějí do zákona vrátit spolurozhodující roli obou komor Parlamentu při rozhodování, pod kterými obcemi vysoce radioaktivní odpad navždy skončí.

Vše výše uvedené bez jakéhokoli projednání a souhlasu dotčených obcí – „o nás, ale bez nás“.

Patnáctičlenné zastupitelstvo Obce Chanovice na řádném zasedání jednomyslně schválilo usnesení:
„Obec Chanovice nesouhlasí, aby na jejím správním území bylo stanoveno průzkumné území pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů. Dále nesouhlasí s vybudováním úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních vysoce radioaktivních odpadů na správním území obce.“

Otázky na pořadatele protestního pochodu za Obec Chanovice:

Jak jste byli spokojeni s letošní účastí lidí na pochodu?

Roli sehrálo určitě deštivé počasí a chladno. Celkový počet aktivních účastníků a pořadatelů byl okolo 400 lidí. Je vidět, že tento problém lidé vnímají. Hojná účast. Snažení obcí z lokality Březový potok přišli podpořit občané z celého regionu, všech věkových kategorií. Potěšila nás účast mladých lidí a rodin s dětmi. Je vidět, že jim na našem pošumavském kraji záleží. Vliv má i zvětšující se ohrožený region.

Poděkování patří všem přítomným za podporu a účast, a poděkování všem organizátorům akce.

Jak po těch letech vidíte posun v řešení problému, kam s vyhořelým radioaktivním palivem?

Připadá nám, že pracovníci SÚRAO a představitelé MPO a střídající se politici ani k řešení nechtěli dojít. Utrácely se každý rok stovky miliónů korun. Dát zákonná práva obcím, to nikdo z politiků neřešil. Zprůhlednit celý proces, přijmout demokratické principy hodnocení a výběru způsobu a místa ukládání, to z pohledu obcí a občanů v místě nemáme. A bohužel nevidíme ani světélko na konci tunelu.

Nyní se však objevují nové skutečnosti související s jadernou energetikou v rámci EU.

Jsme velice napjati, jak se celá situace bude vyvíjet. Vypadá to, že najednou je velký tlak na urychlení celého procesu. Stát připravuje další jaderné reaktory a tím se zvyšuje množství jaderného odpadu. Nynější spěch s výběrem místa nemůže být na úkor budoucí bezpečnosti. Dále je zde otázka, zda je vyhořelé palivo opravdu odpad? Není to spíše strategický a drahý produkt? Vždyť jeho současné využití je jen v jednotkách procent. Budoucí technologie ho budou moci lépe využít. Tak proč ho nenávratně „zakopat“ pod naše bydliště, pod naše domovy?

Trasu jste měnili?

Trasa byla dlouhá devět a půl kilometru. Účastníci obešli symbolické území o ploše zhruba 306 hektarů. Gigantická plocha 306 hektarů je nyní navrhovaná podzemní část úložiště, dle technických dokumentů

SÚRAO a cca 29,5 hektarů povrchového areálu. Představitelé MPO začínají plánovat zvětšení podzemní části až na 500 hektarů (cca 850 fotbalových hřišť).

Nynější vláda ČR ale před volbami slibovala změnu?

V programovém prohlášení vlády je uvedeno: "*Budeme pokračovat v přípravě hlubinného úložiště radioaktivního odpadu. Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Budeme vyhodnocovat i jiná řešení, než je konečné umístění hlubinného úložiště v ČR.*" Opět bohužel nevidíme žádný konkrétní posun.

Jak vnímá současnou situaci celá lokalita zvaná Březový potok?

Uvědomujeme si tvrdé dopady na místo, kde by hlubinné úložiště bylo dle současného návrhu MPO budováno. Dopady znamenající omezení či zánik některých vesnic, změnu krajiny, ovlivnění vodních zdrojů atd. Vše již při výstavbě a po tisíciletí při provozu. Záměrem MPO je nenávratně zde uložit vysoce radioaktivní materiály na období radioaktivity až 100.000 let.

Dotčené obce hlubinným úložištěm na Horažďovicku, a to Obec Březany, Město Horažďovice, Obec Chanovice, Obec Kovčín, Obec Kvášňovice, Obec Malý Bor, Obec Maňovice, Obec Olšany, Obec Pačejov a Obec Velký Bor společně vyjadřují postoj:

Jsme si jisti, že pokud by došlo k uzákonění souhlasu obcí s umístěním a k nastavení jasných technických a bezpečnostních pravidel a rovněž ve správné výši nastavených kompenzací, cesta k nalezení konečné lokality bude otevřená. Ostatně je to jediný možný způsob v demokratické společnosti, ke které se hlásíme. V dnešním nevýhodném postavení vůči státu není pouhý jednotlivec, ale územně samosprávné celky, které zastupují tisíce obyvatel.

Státní úřady též v současnosti rezignovaly na další možnosti redukce množství a radioaktivity vyhořelého paliva, které by mohly předejít vybudování problematického a nákladného gigantického úložiště.

Naši potomci musí mít možnost změnit nynější rozhodnutí, proč tedy nevratné uložení pod naše domovy?

Zastupitelstva deseti dotčených obcí odsouhlasila: úložiště radioaktivních odpadů zde nechceme!

Všech deset dotčených obcí na Horažďovicku společně požaduje od MPO a Vlády ČR nápravu: Žádáme zákonodárnu instituci o schválení takové verze zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu, v níž budou zapracovány připomínky o posílení práv samospráv a celková komplexnost celého procesu. Podstatným prvkem musí být souhlasné vyjádření dotčené obce jako nezbytná podmínka pro určení umístění hlubinného úložiště na území dotčené obce.

To bylo stvrzeno přítomnými na petičních listech, které svými podpisy podpořily stovky lidí.

Zapsal Petr Klásek Černický, pověřen za Obec Chanovice, v lednu 2024.